

PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS				PASTABOS
Bendra ekonominė informacija				
	17-spalio-24	24-spalio-24	Pokytis	TR Centrinis bankas , TCB kursas paprastai žemesnis nei rinkos
1 EUR = ... TRY	37.1938	36.9095	-0.8%	
1 USD = ... TRY	34.1633	34.1902	0.1%	
TR Parlamento Planavimo ir biudžeto komitete prasidėjo diskusijos dėl 2025 m. biudžeto pasiūlymo. Biudžeto projekte numatytos 14,73 trln. lirų (≈399 mlrd. eurų) išlaidos ir 12,8 trln. lirų (≈347 mlrd. eurų) pajamos. Didžiausia dalis skiriama švietimui.				NTV
Spalio mėn. Turkijos eksportas siekė 23,6 mlrd. dolerių, palyginti su praėjusių metų spalio mėn., šalies eksportas išaugo 3,6 proc. Tuo tarpu šalies importas spalį nežymiai sumažėjo 0,1 proc. iki 29,36 mlrd. dolerių. Dėl to Turkijos užsienio prekybos deficitas sumažėjo 1,1 mlrd. dolerių ir, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų mėnesiu, sumažėjo iki 5,7 mlrd. dolerių. Sausio-spalio mėn. laikotarpiu Turkijos eksportas sudarė 216,4 mlrd. dolerių, t. y. 3,2 proc. daugiau nei pernai. Per tą patį laikotarpį importas sumažėjo 7,2 % iki 282 mlrd. dolerių, o tai padėjo 30,4 % sumažinti prekybos deficitą, kuris sumažėjo iki 65,6 mlrd. dolerių.				Yenisafak
Turkijos statistikos instituto duomenimis, Lietuvos-Turkijos prekybos apyvarta sausio-rugsėjo mėn. sudarė 781 mln. USD. Lietuva eksportavo prekių už 429.3 mln. USD, importavo už 352.5 mln. USD.				TUIK
Spalio mėn. infliacija Turkijoje buvo 2,9 %, tačiau metinis rodiklis išlaikė mažėjimo tendenciją ir sumažėjo nuo 49,4 % iki 48,6 %. Per pirmuosius dešimt šių metų mėnesių bendroji infliacija pasiekė 39,8 % ir viršijo Turkijos centrinio banko prognozę 38 % (prognozės intervalas - 34-42 %).				ING
Vartotojų kainų indeksas (CPI), 2024 spalio				TUIK
	2024 spalio	2023 spalio	2022 spalio	
Pokytis per mėnesį	2.88	3.43	3.54	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų gruodžio mėn.	39.77	55.00	57.80	
Metinis pokytis	48.58	61.36	85.51	
Vidutinis pokytis per 12 mėn.	62.02	54.26	65.26	
Didžiausias metinis augimas fiksuotas švietimo grupėje - +93.66%, toliau būstas – +89.39%; viešbučiai ir restoranai - +62.09%; alkoholiniai gėrimai ir tabakas - +52.15%; sveikatingumo paslaugos - +51.05%; maistas ir nealkoholiniai gėrimai - +45.28%; namų apyvoka - +45.18%; mažiausias augimas - +26.14% - susisiekimo paslaugų grupėje.				
Vidaus produkcijos kainų indeksas (D-PPI), 2024 spalio				TUIK
	2024 spalio	2023 spalio	2022 spalio	
Pokytis per mėnesį	1.29	1.94	7.83	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų gruodžio mėn.	27.17	38.70	96.74	
Pokytis lyginant su ankstesnių metų analogišku mėn.	32.24	39.39	157.69	
Vidutinis pokytis per 12 mėn.	43.93	58.46	122.93	

D-PPI pagrindiniuose pramonės sektoriuose - kasybos ir akmens kasybos +40.11 proc.; apdirbamojoje pramonėje +32.85 proc.; elektros, dujų, garo ir oro kondicionavimo +20.47 proc.; vandens tiekimo +43.19 proc.; tarpinės prekės +31.79 proc.; ilgalaikio vartojimo prekės +39.17 proc.; trumpalaikio vartojimo prekės +41.48 proc.; energija +14.54 proc.; gamybos priemonės ir prekės +33.84 proc.	
Tarptautinis bendradarbiavimas	
„UK Export Finance“ (UKEF) ir Lenkijos eksporto kreditų agentūra (KUKE) kartu garantavo 249 mln. eurų paskolą, kurią „Standard Chartered Bank“ suteikė Turkijos atsinaujinančiosios energijos investicijų bendrovei „Kalyon Enerji“, kuri bus panaudota antram pagal dydį Turkijoje saulės energijos projektui finansuoti.	AnadoluAjansi
Turkija ir Nigeris pasirašė MoU dėl bendradarbiavimo kasybos srityje. Pagal pasirašytą supratimo memorandumą Turkijos viešojo ir privataus sektoriaus įmonės bus skatinamos vykdyti veiklą Nigerio kasybos sektoriuje, taip pat bus keičiamasi informacija apie naudingųjų iškasenų išteklių žvalgymą ir eksploatavimą tam tikruose regionuose.	Bloomberg
Finansai	
2024 m. Turkija, kuri daug dėmesio skiria stabilių monetų (<i>stablecoin</i>) diegimui, sustiprino savo pozicijas finansinių technologijų pasaulyje, „Chainalysis Global Crypto Adoption Index“ užimdama septintąją vietą pasaulyje ir tapdama pirmaujančia šalimi Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos (MENA) regione.	DailySabah
Turkijos finansinių technologijų (fintech) ekosistema pastaruoju metu smarkiai išsiplėtė, o įmonės, susijungdamos, įsigydamos ir bendradarbiaudamos technologijų srityje, augo tiek šalies vidaus, tiek tarptautiniu mastu. Tokios pirmaujančios įmonės kaip „Param“, „Papara“, „Sipay“, „Colendi“ ir „Figopara“ dabar laikomos vienomis iš stipriausių kandidačių į „vienaragio“ statusą.	DailySabah
Apeliacinis teismas atmetė banko „Halkbank“, kuris JAV pateiktame ieškinyje kaltinamas pažeidęs sankcijas Iranui, prašymą pritaikyti imunitetą.	Duvar
Pramonė	
Spalį, palyginti su praėjusiais metais, automobilių gamyba Turkijoje sumažėjo 10,4 proc. ir mažėjo jau aštuntą mėnesį iš eilės - praėjusį mėnesį Turkijos automobilių gamintojai iš viso pagamino 121 970 transporto priemonių. Lengvųjų automobilių gamyba, palyginti su praėjusiais metais, spalio mėn. sumažėjo 7 proc. ir sudarė 85 155 vienetus. Automobilių, įskaitant lengvuosius ir komercinius automobilius, eksportas mažėjo lėčiau nei gamyba - per tą patį laikotarpį jis sumažėjo 1,4 % iki 96 744 vienetus. Spalio mėn. transporto priemonių eksportas finansine išraiška iš Turkijos sudarė 3,5 mlrd. dolerių ir, palyginti su praėjusiais metais, padidėjo 12,6 %. Vidaus automobilių rinka per metus susitraukė 4,6 %, o bendras pardavimas sumažėjo iki 100 378 vienetus. Sausio-spalio mėn. automobilių gamyba Turkijoje sumažėjo 7,3 %, palyginti su praėjusiais metais, ir sudarė daugiau kaip 1,1 mln. vienetus.	DailySabah
Gynybos pramonė	
Didžiausioje TR gynybos pramonės parodoje „SAHA Expo“ buvo sudaryti 133 sandoriai ir sumuštas apyvartos rekordas - \$6,2 mlrd. Iš jų \$4,6 mlrd. – eksporto sandoriai. Pernai Turkijos gynybos ir aviacijos sektorius eksportavo už 5,5 mlrd. dolerių.	Sabah
Turkijos gynybos pramonės įmonė „FNSS Defence Systems“ pasirašė susitarimą su Indonezijos įmone PT Pindad pagamins šarvuotą transporterį Indonezijos ginkluotosioms pajėgoms. Pagal susitarimą FNSS antrąją karinę transporto priemonę Indonezijos ginkluotųjų pajėgų Sausumos pajėgų vadavietei pateiks bendro vystymo projekto rėmuose.	Diken

<p>Pirmaujančios Turkijos aviacijos ir kosmoso pramonės įmonės „Turkish Aerospace Industries“ [prieš kurios būstinę Ankaroje spalio mėnesį buvo įvykdytas teroristinis išpuolis] ir „Baykar“ pateko tarp 50 didžiausių pasaulio aviacijos bendrovių. Reitinge, kurį pasaulinio aviacijos leidinio „FlightGlobal“ užsakymu sudarė bendrovė „Counterpoint Market Intelligence“, išskirtas 100 geriausių bendrovių, atsižvelgiant į jų veiklos rezultatus 2023 m.</p>	<p>DailySabah</p>
<p>Žemės ūkis</p>	
<p>Remiantis patikslintais skaičiavimais, 2024 m. lyginant su praėjusiais metais javų ir kitų laukų sėjos kultūrų (išskyrus pašarinius augalus) sumažės 5,2%, daržovių padidės 6,0%, o vaisių ir prieskoninių augalų padidės 3,5 %. (75,3 mln. t grūdinių ir kitų kultūrų, 33,7 mln. t daržovių ir 28,4 mln. t vaisių ir prieskonių). Kviečių gamyba, palyginti su praėjusiais metais, sumažės 5% ir sudarys 20,8 mln. t, miežių gamyba sumažės 10,9% ir sudarys 8,2 mln. t, rugių gamyba sumažės 18% ir sudarys 250 tūkst. t, avižių gamyba sumažės 4,6% ir sudarys 391 tūkst. t, kukurūzų gamyba sumažės 8,3% ir sudarys 8,3 mln. t. Ankštinių daržovių grupėje tikimasi, kad avinžirnių, sausųjų pupelių, raudonųjų lęšių derlius atitinkamai bus 580 tūkst. t, 275 tūkst. t, 400 tūkst. t. Taip pat prognozuojama, kad bulvių derlius padidės 14% iki 6,5 mln. t. Aliejinių sėklų grupėje prognozuojama, kad sojų pupelių derlius padidės 26,5% ir sudarys 174 tūkst. t, o saulėgrąžų - padidės 2,4 % iki 2,3 mln. t. Cukrinių runkelių derlius turėtų mažėti 8,9 % iki 23 mln. t. Daržovių grupėje prognozuojama, kad pomidorų derlius padidės 10,1%, svogūnų (sausų) - 5,3%, paprikų - 19,9%, o agurkų sumažės 6,3%, paprikų (žaliųjų) - 3,3%, kopūstų (baltųjų) - 4,4%. Citrusinių vaisių grupėje numatoma, kad mandarinų gamyba sumažės 32,1%, apelsinų - 30,8%, citrinų - 26,3%. Riešutų grupėje tikimasi, kad lazdynų riešutų gamyba padidės 10,5%, graikinių riešutų - 21,1%, pistacijų - 117,6%. Vaisių grupėje prognozuojama, kad obuolių gamyba sumažės 3%, braškių - 9,1%, o persikų ir nektarinų išaugs 9,5%, vyšnių - 1,4%, granatų - 11,5%, vynuogių - 4,3%. Bananų derlius sumažės 5,3%, o alyvuogių padidės 136,8%.</p>	<p>TUIK</p>
<p>Žalioji kursas</p>	
<p>Klimato kaitos investicinis fondas (CIF) patvirtino 70 mln. dolerių vertės investicijų planą Turkijai, kuriuo siekiama sustiprinti šalies elektros energijos perdavimo sistemą ir kartu siekti šalies žaliųjų tikslų. Fondas siekia sutelkti papildomą 1 mlrd. dolerių klimato kaitos finansavimą, suteikdamas 70 mln. dolerių lengvatinio finansavimo injekciją. Fondo skiriamas finansavimas įgalins užbaigti 790 mln. JAV dolerių vertės projektą, kuriuo siekiama pertvarkyti nacionalinę elektros energijos paskirstymo sistemą, išplečiant perdavimo infrastruktūrą, stiprinant jungtis ir investuojant į išmaniųjų tinklų atnaujinimą. 330 mln. dolerių bus investuota į technologijų rinkinį, skirtą sistemos lankstumui didinti, įskaitant decentralizuotas elektros įkrovimo stoteles, elektros skirstomojo tinklo skaitmeninimą ir baterijų energijos pajėgumų didinimą iki 7500 megavatų.</p>	<p>AnadoluAjansi</p>
<p>Energetikos sektorius</p>	
<p>Turkijos energetikos ir gamtos išteklių ministerija, vykdydama 2024-2028 m. strateginį planą, užsibrėžė tikslą iki 2028 m. padidinti vietinių išteklių dalį elektros energijos gamyboje iki 63 %. Plane numatyta iki 2028 m. iš vietinių išteklių kasmet pagaminti 270 mlrd. kilovatvalandžių elektros energijos. Saulės elektrinių maksimalius elektros energijos gamybos pajėgumus siekiama padidinti iki 33 100 megavatų, o vėjo elektrinių - iki 19 300 megavatų. Be to, plane numatyta įjungti 4 800 megavatų branduolinės energijos pajėgumus. Kiti plane numatyti tikslai - padidinti vietinės naftos gavybą iki 210 000 barelių per dieną, gamtinių dujų gavybą iki 42,5 mln. kubinių metrų ir padidinti gamtinių dujų saugyklų pajėgumus iki 12 mlrd. kubinių metrų. Taip pat siekiama, kad metinis išgautų naudingų iškasenų eksportas siektų 10 mlrd. dolerių.</p>	<p>DailySabah</p>
<p>Iki 2035 m. Turkija siekia padidinti vėjo ir saulės energijos pajėgumus iki 120 gigavatų – tam reikalingos beveik 80 mlrd. dolerių investicijos, o dar 28 mlrd. dolerių reikalinga energijos perdavimo infrastruktūrai sukurti.</p>	<p>AnadoluAjansi</p>

Iki 2050 m. Turkija gali įrengti 27 gigavatus (GW) jūros vėjo energijos. Pasaulio banko teigimu „Turkijos jūros vėjo energijos plane“ pateikti du scenarijai. Pirmasis scenarijus - tai spartaus augimo kelias, pagal kurį per ateinančius 26 metus bus sukurta 27 GW jūros vėjo energijos. Antrasis scenarijus - mažo augimo, pagal kurį šalis iki 2050 m. įdiegs 16 gigavatų galios jūros vėjo energijos.			AnadoluAjansi
Turkijos septintosios kartos itin gilaus gręžimo laivas „Abdülhamid Han“, priklausantis ir valdomas Turkijos naftos korporacijos, pradėjo pirmąjį žvalgybinį gręžinį „Amasra-4“ Juodojoje jūroje. Gręžimo darbai turėtų trukti apie 30 dienų.			DailySabah
Turizmas			
Bendras turistų skaičius per pirmuosius devynis mėnesius, palyginti su praėjusiais metais, išaugo 8,74 proc. iki 49,18 mln. Į šį skaičių įeina užsienio turistai, kurių atvyko 6,75 proc. daugiau - 41,86 mln., ir turkų kilmės lankytojai, kurių skaičius išaugo 21,7 proc. iki 7,32 mln. Rugsėjį atvykusių užsieniečių skaičius išaugo 4,64 proc. iki beveik 6,1 mln. Vyriausybė tikisi, kad 2024 m. pabaigoje bendras turistų skaičius pasieks 61 mln. Daugiausia užsienio turistų sausio-rugsėjo mėn. atvyko iš Rusijos - 5,47 mln., po jų sekė turistai iš Vokietijos ir JK.			DailySabah
Kita ekonominiam bendradarbiavimui aktuali informacija			
Artimiausio pusmečio pagrindinės tarptautinės parodos			TOBB
2024-11-16	Eurasia Glass 2024/ Eurasia Door 2024	Stambulas/ Tüyap parodų ir kongresų centras	
2024-11-20	8th International Istanbul Hardware Fair	Stambulas/ Stambulo parodų centras (1,2,3,4,8)	
2024-11-20	International Silmo Istanbul Optical Fair	Stambulas/ Stambulo parodų centras (5,6,7)	
2024-11-20	International logitrans Transport Logistics Exhibition	Stambulas/ Dr. Mimar Kadir Topbaş menų centras	
2024-11-26	MÜSİAD EXPO 2024 (Machinery and Machinery Equipments, Construction, Building Materials and Furniture, Textile and Clothing, Food)	Stambulas/ Tüyap parodų ir kongresų centras	
2024-11-27	Turkchem Eurasia (Chemical industry)	Stambulas/ Stambulo parodų centras	
2024-11-28	Bursa Automation Fair 2024	Bursa/ Tüyap parodų ir kongresų centras	
2024-12-11	Istanbul Children Baby Maternity Industry Expo	Stambulas/ Stambulo parodų centras (1,2,4,8)	
Pilnas parodų sąrašas			